

Concept rapport

Onderzoek buitensportaccommodaties

Gemeente Hilversum

---

19 december 2024

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en onderzoeksopdracht	3
2.	Afstemming vraag en aanbod	4
2.1	Inleiding	4
2.2	Aanbod en gebruikers	4
2.3	Spreiding van het aanbod	7
2.4	Afstemming vraag en aanbod	7
2.4.1	Voetbal	7
2.4.2	Tennis	10
2.4.3	Hockey	10
2.4.4	Honkbal	10
2.4.5	Rugby	11
2.4.6	Atletiek	11
2.4.7	Cricket	11
2.4.8	Overig	12
2.5	De kwaliteit van het aanbod	12
2.6	Trends en ontwikkelingen	15
2.6.1	Landelijke trends en ontwikkelingen	15
2.6.2	Trends en ontwikkelingen in Hilversum	16
3.	Integrale beschouwing	17
3.1	Knelpunten	17
3.2	Oplossingsrichtingen	17

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en onderzoeksopdracht

Het Mulier Instituut heeft in 2021 een onderzoeksrapport gepresenteerd waarin het aanbod van de buitensportaccommodaties is afgezet tegen de huidige en toekomstige 'normatieve' behoefte in 2030 en 2040. Het rapport geeft een globaal beeld van de ruimte die verenigingen nodig hebben voor wedstrijden en trainingen. In de praktijk blijkt dat de 'normatieve' behoefte niet altijd de werkelijke behoefte weergeeft. Bijvoorbeeld omdat velden gedeeld worden met andere gebruikers.

In mei van dit jaar is de nieuwe sport- en beweegnota vastgesteld, waarin onder meer kaders zijn vastgelegd voor de wijze waarop de gemeente haar sportaccommodaties wil inzetten voor sport en bewegen met inachtneming van de verwachte bevolkingsgroei met 5.000 inwoners tot 2050.

Parallel aan het opstellen van de nieuwe sportnota wenst de gemeente een verdiepend onderzoek en uitvoeringsplan met betrekking tot de buitensportaccommodaties. Daarvoor moeten de volgende onderzoeksvragen worden beantwoord:

1. Welke concreet ervaren knelpunten spelen er bij de buitensportverenigingen die op korte, middellange en lange termijn aandacht vragen?
2. Welke concrete oplossingen zijn er om deze knelpunten op te lossen?
3. Wat zijn de financiële gevolgen van deze oplossingen?

De volgende thema's zijn bij dit onderzoek betrokken:

- De afstemming van vraag naar en aanbod van velden / banen: vergelijkbaar met het voor sportpark Loosdrecht uitgevoerde onderzoek is de huidige afstemming van vraag en aanbod met de voorziene trends en ontwikkelingen in beeld gebracht en is op basis van normen van de betreffende sportbonden beoordeeld of sprake is van onder- of overcapaciteit.
- De accommodaties: de huidige situatie en ervaren knelpunten zijn in beeld gebracht op het gebied van kwaliteit, capaciteit, onderhoud en verduurzaming.
- De vitaliteit van verenigingen: de kracht en knelpunten zijn in beeld gebracht op het gebied van kader en financiën. Beschikken verenigingen over voldoende vrijwilligers en over vrijwilligers met de benodigde expertise en zijn zij financieel gezond en welke ontwikkelingen voorzien verenigingen op middellange en lange termijn?
- De samenwerking tussen verenigingen (sportcampus gedachte): voor het creëren van meer maatschappelijke waarde op de sportparken is samenwerking tussen verenigingen en andere (maatschappelijke) organisaties gewenst / noodzakelijk, bijvoorbeeld met het oog op het openstellen van accommodaties voor andersoortige (wijk)activiteiten. Zien verenigingen ook voor zichzelf hier het nut en de noodzaak van in en welke concrete kansen en drempels ervaren verenigingen op dit thema?
- De rolverdeling tussen gemeente en verenigingen: op het gebied van eigendom, beheer en onderhoud bestaan er verschillen tussen verenigingen en de rol die de gemeente speelt. Er is geen behoefte aan harmonisatie, maar in het kader van dit onderzoek brengen we wel in beeld of verenigingen tevreden zijn met de huidige rolverdeling en op welke aspecten verenigingen knelpunten ervaren of problemen voorzien in de nabije toekomst.

Op het moment dat voor een oplossingsrichting de financiële gevolgen in beeld moeten worden gebracht, wordt door de gemeente een beroep gedaan op Middelkoop Advies.

Vanwege de urgentie heeft het onderzoek zich eerst gericht op de situatie op sportpark Loosdrecht en de problematiek waar met name HC & FC Victoria mee kampt. Dit onderzoek is inmiddels afgerond. Deze rapportage richt zich op de knelpunten en oplossingen bij de andere sportparken en verenigingen.

2. Afstemming vraag en aanbod

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is voor de buitensportaccommodaties het volgende in beeld gebracht:

- Het huidige aanbod aan accommodaties en de gebruikers.
- De spreiding en kwaliteit van het aanbod.
- De huidige verhouding tussen vraag en aanbod.
- De verwachte benodigde capaciteit aan accommodaties op korte, middellange en lange termijn.

2.2 Aanbod en gebruikers

De gemeente Hilversum heeft een gevarieerd aanbod aan buitensportaccommodaties, verspreid over acht sportparken. Dit onderzoek beperkt zich tot vijf sportparken te weten Loosdrecht, Berestein, Anna's Hoeve, Arena en Crailo. In het vervolg van deze paragraaf zijn voor elk sportpark de verenigingen, de takken van sport en de aanwezige sportvelden in beeld gebracht.

Sportpark Loosdrecht

Vereniging	Tak van sport	Sportvelden
HC & FC Victoria	Voetbal Tennis Padel	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 3 kunstgrasvelden met verlichting ➤ 1 natuurgras wedstrijdveld met verlichting (dit veld wordt ook ingezet voor trainingen, in de analyse wordt deze enkel meegeteld als wedstrijdveld) ➤ 1 natuurgras wedstrijdveld zonder verlichting (dit veld wordt ook ingezet voor trainingen, in de analyse wordt deze enkel meegeteld als wedstrijdveld) ➤ 1 kunstgras pupillenveld met verlichting (in de analyse meegeteld als 0,33 veld) ➤ 1 natuurgras oefenhoek voor trainingen. Dit veld kan niet meer worden gebruikt en wordt in de analyse derhalve niet meegenomen
VV OSO	Voetbal	➤ Maakt gebruik van 1 veld van Victoria
BZC'13	Voetbal	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 1 natuurgras wedstrijdveld met verlichting (dit veld wordt ook ingezet voor trainingen, in de analyse wordt deze enkel meegeteld als wedstrijdveld) ➤ 1 natuurgras wedstrijdveld zonder verlichting ➤ 1 natuurgras oefenhoek met verlichting (in de analyse meegeteld als 0,4 veld) ➤ 1 natuurgras oefenhoek zonder verlichting (in de analyse meegeteld als 0,25 veld)
Hilversumsche Cricket Club	Cricket	➤ De Hilversumsche Cricket Club maakt van 1 mei tot 1 september gebruik van een wedstrijdveld van Victoria.
HMHC	Hockey	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 3 zandvelden ➤ 2 watervelden ➤ 1 groot perceel voor golf
ASC Hilversum Hurricanes	Honk- en softbal vereniging	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 1 honkbalveld ➤ 2 softbal-/ jeugdhonkbalvelden ➤ 1 american football natuurgras veld
Gemini	Beach volleybal	➤ 5 beachvolleybalvelden
Gooise Golfclub	Golf	➤ 9-holes golfbaan (par 3)
Bibian Mentel Foundation	Wielersport	➤ 2 pumptracks
T&P De Rading	Tennis	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 7 verlichte tennisbanen ➤ 2 padelbanen
De Gooiers	Jeu de Boules	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 64 verlichte buitenbanen ➤ 16 binnenbanen

T&P De Rading en Jeu de Boules vereniging De Gooiers worden in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten.

Sportpark Berestein

Vereniging	Tak van sport	Sportvelden
SV Olympia'25	Voetbal	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 1 verlicht kunstgrasveld ➤ 2 gedeeltelijk verlichte natuurgrasvelden die worden ingezet voor wedstrijden en trainingen (in de analyse meegeteld als 2 wedstrijdvelden) ➤ 1 kunstgras pupillenveld (in de analyse meegeteld als 0,33 kunstgrasveld)
SC 't Gooi	Voetbal	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 3 natuurgrasvelden waarvan 2 velden worden ingezet voor wedstrijden en trainingen (in de analyse zijn 2 velden meegeteld als wedstrijdveld en 1 veld als trainingsveld) ➤ 1 kunstgrasveld ➤ 1 natuurgras pupillenveld (in de analyse meegeteld als 0,33 trainingsveld)
	Tennis	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 2 tennisbanen ➤ 3^e tennisbaan is in 2019 verkocht aan een tennisleraar
Altius	Voetbal	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 2 natuurgrasvelden waarvan 1 veld wordt ingezet voor wedstrijden en trainingen ➤ 1 niet volwaardig natuurgrasveld dat wordt ingezet voor trainingen en jeugdwedstrijden (in de analyse meegeteld als 0,75 wedstrijdveld) ➤ 1 kunstgrasveld
Rugbyclub Hilversum	Rugby	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 2 natuurgrasvelden
Gooise Wielierclub De Adelaar	Wielrennen	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 1 crossparcours
Tulip tennisvereniging	Tennis	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 22 verlichte tennisbanen
Handboog Schutterij Hilversum	Boogsport	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Schiethal met 12 banen ➤ Buitenbaan met afstanden van 30, 40, 60, 70 en 90 meter ➤ 1 toren
Kynologenclub Gooi- en Eemland	Hondenclub	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 1 trainingsveld

TV Tulip, Handboog Schutterij Hilversum en Kynologenclub Gooi- en Eemland worden in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten.

Op dit grote sportpark zijn drie voetbalvereniging gehuisvest die onderzocht hebben in hoeverre er meer samengewerkt kan worden. In dit onderzoek is ook gezocht naar een sportcampus concept, waarin een grotere doelgroep dan alleen de sportverenigingen bediend zou moeten worden met faciliteiten die verder reiken dan alleen voor de verenigingen. Dit initiatief is door de verenigingen niet geconcretiseerd.

Olympia heeft een kunstgrasveld dat eigendom is van een lid die ook eigenaar is van de grond onder het veld.

Sportpark Anna's Hoeve

Vereniging	Tak van sport	Sportvelden
HSV Wasm Meer	Voetbal	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 3 natuurgras wedstrijd velden met verlichting (2 velden worden ook ingezet voor trainingen, in de analyse worden deze velden enkel meegeteld als wedstrijd veld) ➤ 1 natuurgras trainingsveld met verlichting ➤ 1 kunstgrasveld met verlichting
	Handbal	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 2 asfaltvelden

Sportpark Anna's Hoeve is bij de bouw van de wijk Anna's Hoeve opnieuw ingericht. HSV Wasm Meer heeft een bijdrage gekregen voor de realisatie van een nieuw clubgebouw met daarbij de voorwaarde dat de gemeente voor een deel economisch eigenaar blijft. Juridisch ligt de verantwoording bij de vereniging. De vereniging groeit als gevolg van de verdere ontwikkeling van de wijk en omdat het de enige voetbalvereniging in Oost is. De vereniging wenst een sporthal op het complex zodat zowel indoor als outdoor gehandbald kan worden op dezelfde locatie. De gemeente ziet geen noodzaak om aan deze wens mee te werken.

Sportpark Arena

Vereniging	Tak van sport	Sportvelden
Gooise Atletiek Club (GAC)	Atletiek	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kunststof rondbaan van 4.655 m² ➤ Natuurgras middenterrein van 5.276 m² ➤ Kunststof aanloopstroken van 3.270 m² ➤ Kunstgras reststroken van 1.157 m² ➤ Halfverharding kogelstoten van 435 m²
HLTC Gooiland	Tennis	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 8 buitenbanen (gravel) waarvan 7 verlicht

De atletiekbaan op sportpark Arena is in 2023 gerenoveerd naar een 8 baans wedstrijd baan. De baan wordt gehuurd door Nike die weer onderverhuurt aan GAC. Er is geen aanleiding om op de korte termijn iets aan deze locatie te veranderen.

Dankzij het afwateringssysteem onder baan 1 tot en met 5 en de zachtere winters kan er het hele jaar door getennist worden op het tennispark van HLTC Gooiland. Naast de tennisbanen beschikt de club over een clubhuis met terras en een eigen afgesloten parkeerterrein.

Er wordt gewerkt aan een nieuw sportcomplex op het sportpark. Onderdeel van dit sportcomplex is een multi-use hal waar, buiten de schooltijden om, technische atletiekonderdelen beoefend kunnen worden.

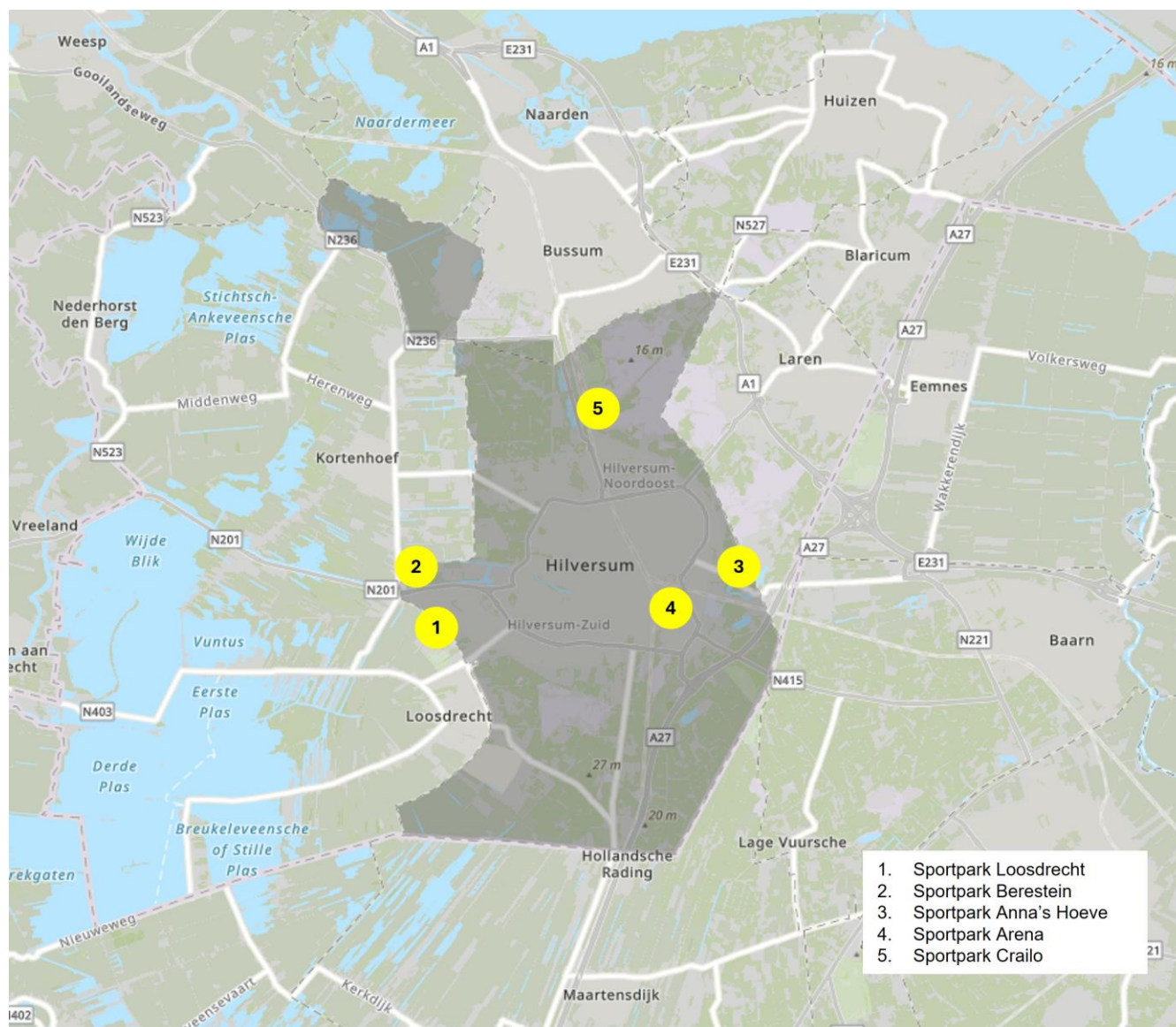
Sportpark Crailo

Vereniging	Tak van sport	Sportvelden
't Spanderbosch	Hockey	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 1 zandveld ➤ 1 semi-waterveld ➤ 2 watervelden
KV Hilversum*	Korfbal	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 1 natuurgrasareaal van 80 x 40 meter
TV De Gooische Vallei	Tennis	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 8 verlichte tennisbanen
FC Hilversum*	Voetbal	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 2 natuurgrasvelden
Golfpark Spanderbosch	Golf	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 2 golfbanen van 9 holes

De gemeente heeft de grond verkocht aan het Goois Natuur Reservaat (GNR) bij de realisatie van de natuurbrug. GNR verpacht de gronden aan de sportverenigingen die een overeenkomst met GNR hebben en zelf eigenaar zijn van de opstellen zoals velden, verlichtingen en gebouwen, de gemeente heeft hier geen bemoeienis mee. Om deze reden zijn de velden van FC Hilversum in de capaciteitsberekening buiten beschouwing gelaten.

2.3 Spreiding van het aanbod

In de volgende figuur is de ligging van de sportparken die zijn betrokken in dit onderzoek weergegeven. De sportparken liggen redelijk verspreid over de gemeente. Voor een overzicht van de sportparken en verenigingen wordt verwezen naar de vorige paragraaf.

2.4 Afstemming vraag en aanbod

2.4.1 Voetbal

In de gemeente Hilversum zijn 8 voetbalverenigingen gevestigd, verdeeld over 4 sportparken. Dit is inclusief FC Hilversum waar de gemeente geen bemoeienis mee heeft. Deze vereniging is in dit onderzoek daarom buiten beschouwing gelaten. OSO heeft haar activiteiten inmiddels gestaakt maar maakte ten tijde van de analyses nog met 2 teams gebruik van een veld van Victoria. Deze vereniging is om deze reden nog wel meegenomen in de analyse van Victoria.

Wedstrijdcapaciteit

De richtlijn van de KNVB (voetbalbond) gaat voor de benodigde veldcapaciteit voor wedstrijden uit van een capaciteit van 7,5 uur op de zaterdag, 6,5 uur op de zondag en 4 uur op de vrijdag. Voor elke spelcategorie is een bruto speeltijd bepaald. Op basis hiervan wordt het benodigde aantal velden per wedstrijddag berekend. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat 50% van de teams 'thuis' speelt. De benodigde capaciteit op de drukste speeldag is bepalend voor de behoefte. In de regel is dit de

zaterdag, wat ook geldt voor de verenigingen in Hilversum. In de capaciteitsberekeningen is deze richtlijn in de basis gevolgd, echter ten opzichte van veel andere buitensporten is een speelcapaciteit van een voetbalveld van 7,5 uur een vrij conservatief uitgangspunt. Op velden met verlichting kan prima langer worden doorgespeeld. In deze analyse is daarom tevens gekeken naar de effecten op het moment dat de speelcapaciteit wordt uitgebreid. De tijdsduur voor het plannen van de wedstrijden op de zaterdag voor verlichte kunstgrasvelden kan worden verruimd van 7,5 uur (van 9:00-16.30 uur) naar 9,5 uur (van 8:30-18.00 uur). Een eindtijd van 16.30 uur leidt tot een onevenredig hoge veldcapaciteit, temeer omdat veel voetbalverenigingen de afgelopen jaren zijn overgegaan naar (uitsluitend) wedstrijden op zaterdag. De KNVB staat op zaterdag planning van wedstrijden tot 19.30 uur toe, dus de aanpassing levert in praktisch opzicht geen knelpunt op. Randvoorwaarde is dat sprake is van kunstgrasvelden aangezien die minder te lijden hebben onder een intensiever gebruik dan natuurgrasvelden en dat de wedstrijd velden beschikken over veldverlichting, omdat het in een deel van het jaar voor 18.00 uur donker is.

De vraag-aanbod analyse is samengevat in de volgende tabel.

vereniging	beschikbare capaciteit			behoefte	saldo	
	velden		uren per week	uren per week	uren per week	velden
	kunstgras	natuurgras				
Victoria & OSO	3,33	2,00	39,98	60,49	-20,52	-2,74
BZC'13	0,00	2,00	15,00	4,75	10,25	1,37
sportpark Loosdrecht	3,33	4,00	54,98	65,24	-10,27	-1,37
SV Olympia'25	1,33	2,00	24,98	11,56	13,42	1,79
SC 't Gooi	1,00	2,00	22,50	16,83	5,67	0,76
Altius	1,00	2,75	28,13	23,98	4,15	0,55
sportpark Berestein	3,33	6,75	75,60	52,37	23,23	3,10
HSV Wasmeer	1,00	3,00	30,00	24,59	5,41	0,72
sportpark Anna's Hoeve	1,00	3,00	30,00	24,59	5,41	0,72
totaal gemeente	7,66	13,75	160,58	142,20	18,38	2,45

Toelichting:

- Alleen Victoria heeft te kampen met een (flinke) ondercapaciteit aan wedstrijd velden. Volgens de richtlijn van de KNVB is bij deze vereniging sprake van een ondercapaciteit van 2,74 wedstrijd veld. Op het moment dat de kunstgrasvelden volgens het rekenmodel van Synarchis worden ingepland dan kan deze ondercapaciteit worden teruggebracht naar 1,85 natuurgrasvelden. In de praktijk is deze ondercapaciteit nog groter vanwege het feit dat 1 veld in het zomerseizoen wordt omgebouwd tot cricketveld. In theorie geldt voor BZC'13 dat zij met 1 veld minder kunnen, echter in de praktijk worden de wedstrijd velden ook ingezet voor trainingen aangezien de vereniging niet over een volwaardig trainingsveld beschikt. Bovendien maakt Victoria gebruik van de velden van BZC'13. Voor de problematiek en de oplossingsrichtingen op sportpark Loosdrecht, waar Victoria en BZC'13 gevestigd zijn, wordt verwezen naar het separaat uitgevoerde onderzoek.
- Op sportpark Berestein, waar Olympia'25 samen met SC 't Gooi en Altius gevestigd is, is sprake van een overcapaciteit van ruim 3 velden. Op het sportpark wordt voor zover bekend niet samengewerkt. Afzonderlijk bekeken zou SV Olympia'25 volgens de richtlijn van de KNVB met een veld minder kunnen.
- HSV Wasmeer is de enige vereniging op sportpark Anna's Hoeve. Deze vereniging heeft voldoende wedstrijd capaciteit beschikbaar.
- Gemeentebreed is volgens de richtlijn sprake van een overcapaciteit van ruim 2 wedstrijd velden. Wanneer wordt uitgegaan van een capaciteit van 9,5 uur per verlicht kunstgrasveld ligt de overcapaciteit nog hoger.

Conclusie

Volgens de richtlijn van de KNVB is gemeentebreed sprake van een overcapaciteit van ruim 2 wedstrijd velden. Op het moment dat de knelpunten bij Victoria (gedeeltelijk) worden opgelost, neemt deze gemeente brede overcapaciteit verder toe. Bij de andere verenigingen zijn volgens de richtlijn geen knelpunten op het gebied van wedstrijden.

Trainingscapaciteit

De richtlijn van de KNVB voor de benodigde capaciteit voor trainingen gaat uit van 2 trainingen van 80 minuten per team per week en 40 trainingsweken per jaar en gelijktijdig gebruik van velden door 2 normteams. Verder wordt uitgegaan van een planning van de trainingen van maximaal 22 uur per week: 4 uur op de maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag (18.00-22.00 uur) en 6 uur op de woensdag (16.00-22.00 uur). Bij verenigingen die minder dan 20% van de wedstrijden op de zondag spelen wordt de vrijdag niet meegerekend als capaciteit en daalt het aantal trainingsuren per weken naar 18. Dit is voor alle verenigingen in Hilversum van toepassing. Voor het bepalen van de benodigde capaciteit is tot slot het veldtype van belang. Gerekend wordt met een maximale bespeelbaarheid van een natuurgras trainingsveld van 700 uur per jaar, wat neerkomt op 17,5 uur per week. Een kunstgrasveld kan in principe onbepert worden ingezet, dus bepaalt het aantal uren per week waarop de verenigingen trainingen plannen als de maximale capaciteit. Op basis van de richtlijn van de KNVB is dit 18 uur per week bij een zaterdagvereniging, wat neerkomt op 720 uur per jaar. Omdat de richtlijn gebaseerd is op veel factoren dient de uitkomst te worden gezien als een indicatieve trainingsbehoefte.

vereniging	beschikbare capaciteit		uren per jaar	behoefte uren per jaar	saldo uren per jaar	saldo uren per week
	velden					
	kunstgras	natuurgras				
Victoria & OSO	3,33	0,00	2398	3823	-1425	-35,62
BZC'13	0,00	0,65	455	278	177	4,43
sportpark Loosdrecht	3,33	0,65	2853	4100	-1248	-31,19
SV Olympia'25	1,33	0,00	958	707	251	6,27
SC 't Gooi	1,00	1,33	1651	905	746	18,66
Altius	1,00	0,00	720	1161	-441	-11,01
sportpark Berestein	3,33	1,33	3329	2772	557	13,92
HSV Wasmeer	1,00	1,00	1420	1268	152	3,81
sportpark Anna's Hoeve	1,00	1,00	1420	1268	152	3,81
totaal gemeente	7,66	2,98	7601	8140	-539	-13,47

Toelichting:

- Ook op het gebied van trainingscapaciteit heeft Victoria te kampen met een ondercapaciteit van ruim 35 uur per week. Vertaald naar kunstgrasvelden gaat het om een tekort van 1,98 veld. Ook hier wordt verwezen naar de oplossingsrichtingen zoals voorgesteld in het separaat uitgevoerde onderzoek naar de problematiek op sportpark Loosdrecht.
- Op sportpark Berestein heeft alleen voetbalvereniging Altius te kampen met capaciteitsproblemen op het gebied van trainingen. In de praktijk lost Altius het capaciteitsprobleem op door de natuurgrasvelden in te zetten voor zowel wedstrijden als trainingen. Omdat deze velden primair bedoeld zijn voor wedstrijden, zijn ze niet meegeteld als trainingscapaciteit. De geconstateerde overcapaciteit aan wedstrijd velden is bovendien niet voldoende om het tekort aan trainingscapaciteit op te lossen. Op het hele sportpark, waar naast Altius ook Olympia'25 en SC 't Gooi gevestigd zijn, is voldoende capaciteit beschikbaar voor de 3 verenigingen samen. Samenwerking tussen de verenigingen zou hier derhalve een oplossing kunnen zijn, dit is echter onderzocht maar tot nog toe niet van de grond gekomen. Toch geven de op sportpark Berestein gevestigde voetbalverenigingen in de enquête aan open te staan voor samenwerking.
- Gemeentebreed is sprake van een ondercapaciteit voor trainingen van ruim 13 uur per week. Dit tekort wordt grotendeels bepaald door het tekort bij Victoria.

Conclusie

Volgens de richtlijn van de KNVB is gemeentebreed sprake van een capaciteitstekort op het gebied van trainingen. Dit tekort wordt echter grotendeels bepaald door de knelpunten bij Victoria. Wanneer deze vereniging buiten beschouwing wordt gelaten, is gemeentebreed voldoende capaciteit beschikbaar. Ook Altius heeft te maken met een tekort aan trainingscapaciteit. Op het sportpark waar deze vereniging is gevestigd, is voldoende capaciteit beschikbaar. Hier is derhalve eerder sprake van een verdelingsvraagstuk dan echt een capaciteitstekort.

2.4.2 Tennis

De KNLTB hanteert een bepaald aantal leden per tennisbaan als richtlijn. Zij gaat uit van 50 tot 70 spelers per baan. Op banen met verlichting geldt een richtlijn van 70 tot 90 spelers per baan. Op korte termijn wordt deze richtlijn volgens de KNLTB mogelijk bijgesteld naar 65 tot 75 leden per baan. Vooralsnog bestaat voor padel geen separate richtlijn en hanteert de Bond de tennisrichtlijn.

In dit onderzoek wordt alleen tennisvereniging HLTC Gooiland meegenomen in de analyses. Deze vereniging telt op dit moment 742 leden en 8 gravelbanen waarvan 7 verlicht. Volgens de richtlijn heeft de vereniging capaciteit voor maximaal 700 leden. Daar de vereniging geen enquête heeft ingevuld is niet bekend of de vereniging in de praktijk ook knelpunten ervaart.

2.4.3 Hockey

De KNHB hanteert als richtlijn een aantal van 9 normteams per veld per speeldag. Daarnaast bestaat er een 'tool' voor het inplannen van wedstrijden voor verenigingen. Dit is weliswaar geen richtlijn, maar staat wel dicht bij de praktijk. Er wordt daarbij namelijk uitgegaan van een bepaald aantal speelronden per speeldag. Voor velden die moeten worden besproeid (waterkunstgrasvelden en semi-waterkunstgrasvelden) geldt een capaciteit van 6 speelronden per dag, waarbij de bruto speeltijd per speelronde 110 minuten is. Voor zandkunstgrasvelden is dat 7 speelronden per dag en 95 minuten per speelronde. Dit betekent dat wedstrijden worden ingepland van 8.30 tot circa 19.30 uur. Bij dit alles wordt uiteraard rekening gehouden met het aantal wedstrijden, dat gelijktijdig op een veld kan worden gespeeld. Voor trainingscapaciteit zijn geen aparte richtlijnen. In de praktijk geldt: bij (on)voldoende wedstrijdcapaciteit is er (on)voldoende trainingscapaciteit.

Sportpark	Vereniging	Wedstrijdcapaciteit Drukste speeldag
Sportpark Loosdrecht	HMHC	R: 1,08 veld tekort P: past net, geen ruimte voor groei
Sportpark Crailo	't Spanderbosch	R: 0,75 veld tekort P: eveneens krapte

- Zaterdag is voor HMHC de speeldag met het grootste aantal normteams. Op basis van de richtlijn heeft HMHC een tekort van 1,1 veld wat bij hockey wordt afgerond naar 1 veld. Op basis van de praktische tool is daarentegen sprake van precies voldoende capaciteit. Zoals zojuist is aangegeven, is in die tool sprake van een wedstrijddag met een duur van circa 11 uur. Dat is substantieel langer dan bij de meeste andere buitensporten. Dit betekent dat in de tool alle reële mogelijkheden maximaal worden benut. Of er nu sprake is van een tekort (richtlijn), of een juiste afstemming van vraag en aanbod (praktische tool): de conclusie is dat er bij HMHC net voldoende capaciteit beschikbaar is mits sprake is van een strakke planning van wedstrijden. Er bestaat geen ruimte voor groei van het aantal (norm)teams.
- Ook voor 't Spanderbosch is de zaterdag de speeldag met het grootste aantal normteams. Volgens de richtlijn kampt deze vereniging eveneens met een capaciteitstekort en op basis van de praktische tool is sprake van krapte. Dit laatste heeft te maken met het feit dat de vereniging over 3 (semi)watervelden en 1 zandveld beschikt. Op watervelden kunnen minder speelronden op een dag worden ingepland dan op een zandveld.
- Zoals in de inleiding is aangegeven wordt ervan uitgegaan dat bij onvoldoende wedstrijdcapaciteit ook sprake is van onvoldoende trainingscapaciteit. Dit is bij beide verenigingen het geval.

Conclusie

Beide hockeyverenigingen kampen met capaciteitsproblemen voor wedstrijden en daarmee samenhangend ook voor trainingen. De verenigingen zullen dit in de praktijk naar verwachting oplossen door het strak inplannen van de wedstrijden. Er blijft echter, zeker bij 't Spanderbosch, sprake van krapte. Doordat beide verenigingen de enquête niet hebben ingevuld, is niet duidelijk in hoeverre de verenigingen zelf knelpunten ervaren.

2.4.4 Honkbal

De KNBSB (honk- en softbalbond) hanteert voor honkbal een richtlijn van 8 normteams per wedstrijdveld en 10 normteams voor een jeugdwedstrijd veld (kleinere maatvoering, speciaal voor wedstrijden van de jongere jeugd categorieën). Voor softbal

geldt 10 normteams per wedstrijdveld. Er is geen richtlijn voor het aantal trainingsvelden (trainingen moeten passen binnen de capaciteit van wedstrijdvelden).

Conform het KNBSB Reglement van Wedstrijden geldt dat de jongere jeugdcategoryën (U15 en U12) hun wedstrijden op een specifiek daartoe uitgerust jeugd honkbalveld dienen in te spelen. Vanwege de aanwezige werpheuvel is het niet mogelijk deze wedstrijden plaats te laten vinden op een standaard honkbalveld. Indien er geen jeugdhonkbalveld aanwezig is, kunnen wedstrijden ook op een softbalveld worden gespeeld.

Indien een honkbalvereniging de beschikking heeft over een jeugdhonkbal wedstrijdveld vervult dit tevens de functie van trainingsveld. Wanneer een vereniging de beschikking heeft over een softbal wedstrijdveld vervult dit eveneens de functie van trainingsveld.

Honk- en softbalvereniging ASC Hurricanes beschikt over 1 honkbalveld, 2 softbal-/jeugdhonkbalvelden en 1 natuurgras american football veld. Volgens de richtlijn heeft de vereniging een veldbehoefte van 0,38 wedstrijd honkbalveld en 1,1 wedstrijd softbalveld die ook wordt ingezet voor de jeugd wedstrijden van honkbal. De vereniging heeft derhalve voldoende capaciteit beschikbaar. Dit wordt ook door de vereniging bevestigd in de enquête.

2.4.5 Rugby

Rugbyclub Hilversum maakt gebruik van 2 verlichte natuurgrasvelden. Volgens de richtlijn, die uitgaat van 5,5 normteams per wedstrijdveld, heeft de vereniging een wedstrijdbehoefte van 1,65 wedstrijd velden (afgerond 2 velden). Op basis van werkelijke speeltijd is één veld voldoende. In de richtlijn is rekening gehouden met de beperkte bespelingsintensiteit van natuurgrasvelden en aangezien Rugbyclub Hilversum beschikt over enkel natuurgrasvelden, dient hier wel rekening mee gehouden te worden. Rugbyclub Hilversum gebruikt 1 veld voor zowel trainingen als wedstrijden. Volgens de richtlijn heeft de vereniging voldoende aan de 2 aanwezige natuurgrasvelden.

2.4.6 Atletiek

De Gooise Atletiek Club (GAC) Hilversum is één van de grootste atletiekverenigingen van Nederland. GAC heeft circa 1.600 leden, van 5 tot 100 jaar, die sporten op alle mogelijke niveaus.

Voor atletiekaccommodaties bestaan geen planningsrichtlijnen. Of de accommodatie voldoet aan de wensen van de vereniging is niet bekend aangezien de vereniging geen enquête heeft ingevuld.

2.4.7 Cricket

De gemeente Hilversum heeft 1 cricketvereniging. De Hilversumsche Cricket Club maakt van 1 mei tot 1 september gebruik van een wedstrijdveld van Victoria. Dit veld wordt voor deze periode omgebouwd tot cricketveld en kan dan niet meer worden gebruikt voor voetbal. De Cricket Club bespeelt het veld met 4 seniorenteams en 4 jeugdteams die op zaterdag of zondag spelen. Verder spelen er nog 2 teams op woensdag en vrijdag. Op een zaterdag of zondag kunnen 2 matches gespeeld worden, jeugd in de ochtend en senioren 's middags/'s avonds. Dit betekent dat de Hilversumse Cricket Club momenteel op zaterdag en zondag de volledige capaciteit benut. Met het huidige aantal teams en het uitgangspunt dat de vereniging de helft van de wedstrijden thuis speelt, kan worden volstaan met 1 veld. De vereniging geeft zelf in de enquête aan een capaciteitstekort te ervaren.

Om haar groeiambitie te kunnen verwezenlijken heeft de Hilversumsche Cricket Club een tweede veld nodig. Gedacht wordt aan een termijn van 4 jaar. In een ideale situatie wordt gebruik gemaakt van een natuurgrasveld met een vaste pitch, maar als tweede veld is een kunstgrasveld bespreekbaar.

In het separaat uitgevoerde onderzoek voor sportpark Loosdrecht zijn ook oplossingsrichtingen voor de cricketvereniging aangedragen.

2.4.8 Overig

Naast de hiervoor genoemde sportverenigingen zijn er nog een aantal verenigingen in Hilversum die bij dit onderzoek betrokken worden. In deze paragraaf komen deze verenigingen aan bod.

Gooise Golfclub

Deze vereniging is gevestigd op sportpark Loosdrecht. De vereniging beschikt over een 9 holes golfbaan par 3 en huurt deels van de gemeente en deels van hockeyvereniging HMHC. Er bestaan geen planningsrichtlijnen voor golfaccommodaties.

Gemini-S

Eveneens op sportpark Loosdrecht heeft volleybalvereniging Gemini-S 5 beachvolleybalvelden met onafhankelijke netsystemen en een ruime uitloop om de velden. De vereniging maakt in de zomermaanden gebruik van de kleedkamers van voetbalvereniging OSO. Om in aanmerking te komen voor een Nevobo-classificatie, moeten er minimaal 3 velden aanwezig zijn. Voor de toekomst van deze vereniging wordt verwezen naar het separaat uitgevoerde onderzoek voor sportpark Loosdrecht.

Bibian Mentel Playground

In juli 2022 is de eerste Bibian Mentel Playground geopend op sportpark Loosdrecht. De playground bestaat uit 2 pumtracks (een geasfalteerde crossbaan waar mensen kunnen stappen, fietsen, skaten of boarden, kortom met alles dat wielen heeft) en een speeltuin die zo is ingericht dat mensen met en zonder lichamelijke uitdaging er samen kunnen spelen. De pumtrack heeft een speciale baan die toegankelijk is voor rolstoelgebruikers en waar beginners op kunnen oefenen. Het is een van de grootste banen van Europa en voldoet aan de eisen van de wielerbond.

Wielierclub De Adelaar

De Adelaar beschikt over een verlicht cyclocross parcours op sportpark Berestein van circa 40 x 80 meter (3.200 m²), hier bestaan geen richtlijnen voor.

De vereniging heeft in de enquête aangegeven dat ze te maken heeft met terugloop / vertrek van de wedstrijdgroep door het ontbreken van een verhard parcours. Door het ontbreken van een verhard parcours is contact gezocht met Eemland in Amersfoort voor trainingen. De wielervereniging heeft de wens een wielersbaan van minimaal 1.500 meter aan te leggen. Op en rond de huidige locatie is ruimte, maar die kan niet zomaar beschikbaar gemaakt worden. Een eventuele herinrichting van dit terrein biedt mogelijkheden voor de toekomst. De sportverenigingen ten oosten van de wielervereniging horen bij Wijdemeren en zouden bij een eventuele fusie in de toekomst onderdeel kunnen worden van het sportpark.

De KNWU (Bond) hanteert de volgende richtlijn voor een wielersparcours: de lengte van een verenigingsparcours is bij voorkeur 1.500 meter of langer, maar dient minimaal 1.200 meter te bedragen. Voor specifieke jeugdparcoursen kan met een kortere lengte worden volstaan, waarbij als minimale lengte 600 meter aangehouden dient te worden. Verder dient sprake te zijn van een verhard wegdek, waarbij afwisselende soorten verhardingen (klinkers, asfalt, etc.) wielrentechnisch aantrekkelijk zijn.

2.5 De kwaliteit van het aanbod

De bespelingscapaciteit van de velden houdt ook verband met de kwaliteit ervan. In de volgende tabellen is per sportpark de kwaliteit van de velden samengevat volgens een inspectie, uitgevoerd door Antea Group. Voor de mate van urgentie wordt de volgende schaal gehanteerd: niet urgent (10-15 jaar), weinig urgent (5-10 jaar), urgent (2-5 jaar) en zeer urgent (0-2 jaar).

Sportpark Loosdrecht

Velden	Soort veld	Kwaliteit speeloppervlak	Technische capaciteit	Mate van urgentie	Renovatie type	Renovatie gepland
1 (voetbal)	kunstgras	Matig	Juist voldoende	Urgent	Vervangen kunstgrasmat	2027
2 (voetbal gepri- vatiseerd)	Kunstgras	Goed	Ruime overcapaciteit	Niet urgent	Renovatie onderbouw en toplaag	Beheer vereniging
3 (voetbal)	Kunstgras	Matig	Enige overcapaciteit	Urgent	Vervangen kunstgrasmat	2028
4a (voetbal)	Gras	Goed	Enige ondercapaciteit	Niet urgent		Beheer vereniging
4b (voetbal)	Gras	Onvoldoende	Juist voldoende	Weinig urgent (Antea: Zeer Urgent)	Lichte toplaagrenovatie	2026
5 (voetbal)	Gras	Matig	Enige overcapaciteit	Niet urgent (Antea+planning: weinig urgent)	Lichte toplaagrenovatie	2030
6 (voetbal)	Gras	Redelijk	Enige overcapaciteit	Niet urgent	Lichte toplaagrenovatie	Na 2034
6a (beachvolley- bal)	Zand	Goed	Ruime overcapaciteit	Planning: weinig urgent (Antea: niet urgent)	Vlakheid verbeteren	2032
7 (voetbal)	Gras	Redelijk	Juist voldoende	Planning: niet urgent (Antea: weinig urgent)	Lichte toplaagrenovatie	Na 2034
7a (voetbal)	Gras	Matig	Juist voldoende	Planning weinig urgent (Antea: niet urgent)	Lichte toplaagrenovatie	2029
8 (voetbal)	Gras	Redelijk	Juist voldoende	Weinig urgent	Zware toplaagrenovatie	2029
8a (voetbal pu- pillen)	Gras	Redelijk	Ruime overcapaciteit	Niet urgent		Na 2034
9 (honkbal)	Gras en halfver- harding	Goed	Juist voldoende	niet urgent		2024
10 (softbal)	Gras en halfver- harding	Matig	Juist voldoende	Natuurgras niet urgent, halfver- harding niet urgent	Zware toplaag- renovatie met name verbeter- ring onderwater- ring	2024, oplevering 2025
11 (softbal)	Gras en halfver- harding	Goed	Juist voldoende	Natuurgras we- nig urgent, half- verharding niet urgent		2032 (natuurgrasveld)
12 (American Football)	Gras	Redelijk	Juist voldoende	Weinig urgent (Antea+planning: urgent)		Na 2034

Sportpark Berestein

Velden	Soort veld	Kwaliteit speeloppervlak	Technische capaciteit	Mate van urgentie	Renovatie type	Renovatie gepland
1 (voetbal eigendom vereniging)	Kunstgras					Beheer vereniging
2 (voetbal)	Gras	Redelijk	Enige overcapaciteit	Niet urgent	Lichte toplaagrenovatie	Na 2034
3 (voetbal)	Gras	Redelijk	Enige overcapaciteit	Niet urgent	Lichte toplaagrenovatie	Na 2034
4 (voetbal)	Gras	Redelijk	Juist voldoende	Weinig urgent	Lichte toplaagrenovatie	2029
5 (Kynologen eigendom vereniging)	Gras	Redelijk	Ruime overcapaciteit	Niet urgent	Renovatie onderbouw (0,10 m zand) en toplaag (0,05 m zand)	Beheer vereniging
6 (voetbal)	Kunstgras	Matig	Enige overcapaciteit	Urgent	Vervangen mat	2027
7 (voetbal)	Gras	Redelijk	Enige overcapaciteit	Weinig urgent	Lichte toplaagrenovatie	2026
8 (voetbal)	Gras	Redelijk	Juist voldoende	Weinig urgent	Lichte toplaagrenovatie	2030
9 (rugby)	Gras	Matig	Enige ondercapaciteit	Niet urgent	Toplaag en onderbouw	Na 2034
10 (voetbal)	Gras	Matig	Juist voldoende	Urgent	Lichte toplaagrenovatie	2025
11 (rugby)	Gras	Matig	Enige ondercapaciteit	Niet urgent	Toplaag en onderbouw	Na 2034
12 (voetbal)	Gras	Matig	Enige overcapaciteit	Weinig urgent	Lichte toplaagrenovatie	2029
13 (voetbal)	Kunstgras	Goed	Enige overcapaciteit	Niet urgent	Vervangen kunstgrasmat	2033
14 (voetbal)	Gras	Redelijk	Juist voldoende	Weinig urgent	Lichte toplaagrenovatie	2025

Sportpark Anna's Hoeve

Velden	Soort veld	Kwaliteit speeloppervlak	Technische capaciteit	Mate van urgentie	Renovatie type	Renovatie gepland
Veld 1 (voetbal)	Gras	Matig	Enige overcapaciteit	Weinig urgent	Lichte toplaagrenovatie	2027
Veld 2 (voetbal)	Gras	Matig	Enige Overcapaciteit	Niet urgent	Lichte toplaagrenovatie	2026
Veld 3 (voetbal)	Gras	Redelijk	Enige Overcapaciteit	Niet urgent	Onderbouw (0,10m zand) en toplaag (0,05 m zand)	Na 2034
Veld 4 (voetbal)	Gras	Redelijk	Enige Overcapaciteit	Niet urgent	Toplaagrenovatie	2028
Veld 5 (voetbal)	Kunstgras	Zeer matig	Ruime overcapaciteit	Urgent	Vervangen kunstgrasmat	Uiterlijk 2026
Handbalveld	Asfalt	Redelijk	Ruime overcapaciteit	Niet urgent		Na 2034

Sportpark Arena

Velden	Soort veld	Kwaliteit speeloppervlak	Technische capaciteit	Mate van urgentie	Renovatie type	Renovatie gepland
Veld 1 (atletiek)	Middenterrein Natuurgras	Goed	Enige overcapaciteit	Antea niet urgent, planning weinig urgent	Lichte toplaagrenovatie	2030
Rondbaan	Kunststof			Niet urgent, belijning weinig urgent		Na 2034, belijning 2028

2.6 Trends en ontwikkelingen

In deze paragraaf worden de belangrijkste trends en ontwikkelingen beschreven die van invloed kunnen zijn op het sport- en beweeggedrag en hiermee op de behoefte van het gebruik van de buitensportaccommodaties.

2.6.1 Landelijke trends en ontwikkelingen

Sociaal maatschappelijk

- Sportbeoefening wordt de laatste jaren steeds individueler en informeler en vindt vaker plaats in anders en ongeorganiseerd verband¹. De hoeveelheid vrije tijd is over het algemeen constant, maar binnen die vrijetijdsbesteding is de concurrentie voor sport en bewegen de laatste decennia gestegen (commercialisering vrijetijdsaanbod). Mensen zoeken meer naar een 'beleving' en hebben meer behoefte aan vrijheid en flexibiliteit.
- Het aantal verenigingslidmaatschappen stabiliseert, groei is zichtbaar in de 'ondernemende' sport (specifiek fitness) en in het gebruik van de openbare ruimte (wandelen, hardlopen, fietsen, bootcamp, etc.).
- De gemiddelde afstand van de inwoners van Nederland naar de dichtstbijzijnde voetbalaccommodatie is 1,5 kilometer. Vanwege de toegenomen mobiliteit zijn mensen in de regel in staat en bereid langer te reizen voor hun vrijetijdsbesteding. Hierdoor worden inwoners steeds minder afhankelijk van hun wijk/kern. Dit kan betekenen dat bepaalde voorzieningen in een wijk een groter verzorgingsgebied krijgen. Het kan ook betekenen dat voorzieningen steeds minder bezocht worden omdat inwoners hun vertier zoeken buiten de eigen wijk. Dit geldt in mindere mate voor (jonge) kinderen en senioren.
- Een vitale sportaanbieder (waaronder verenigingen) heeft de organisatie op orde, zorgt voor passend sportaanbod en vervult waar mogelijk een bredere maatschappelijke functie. Hierbij is het van belang om te kijken welke aanbieder een bijdrage wil en kan leveren aan welke maatschappelijke uitdaging. Promotieonderzoek van Maikel Waardenburg heeft laten zien dat sportaanbieders een rol kunnen spelen als accommodatiebeheerder, opleidingsinstituut, aanbieder van sport- en beweegactiviteiten en/of projectuitvoerder.
- Vooral ingegeven door technologie zijn mensen steeds minder geneigd om veel moeite te doen om hun doelen te bereiken. Het draait dus steeds vaker om gemak. Dat blijkt onder andere uit het feit dat steeds meer mensen een e-bike hebben².
- Zaken als gamen, tablets en televisie concurreren onder jongeren met sportbeoefening. In de huidige informatiesamenleving zijn ICT-vaardigheden onmisbaar geworden en spelen (sociale) media een steeds centralere rol. Het is een uitdaging voor beleidsbepalers om het gebruik van technologie te combineren met vormen van bewegen (Virtual Intelligence, beweegmuren etc.) en voor sportaanbieders om het aanbod aan te passen aan deze nieuwe 'wereld'.
- Jongeren tussen 13 en 18 jaar zien steeds meer drempels om lid te worden van een sportclub. Bijvoorbeeld door het trainen en spelen van wedstrijden op vaste tijden. Voor (jong) volwassenen tussen de 19 en 44 jaar is tijdgebrek de belangrijkste reden om niet te sporten.³

¹ Brancherapport Zo Sport Nederland 2021

² Doornbos – Motivaction

³ NOC*NSF, Sportgedrag in Nederland 2023

2.6.2 Trends en ontwikkelingen in Hilversum

Demografische ontwikkelingen

In 2024 telt de gemeente Hilversum 94.435 inwoners (bron: CBS). Alle prognoses wijzen erop dat Hilversum richting 2040 groeit tot een stad van zo'n 97.000 inwoners en richting 2050 tot zo'n 100.000 inwoners. De meest recente prognoses tonen dit beeld:

leeftijdscategorie	2025	2030	2035	2040	2045	2050
14 jaar en jonger	15.890	16.190	16.620	17.160	17.100	16.750
15 – 29 jaar	15.830	15.190	14.530	14.330	14.700	15.360
30 – 44 jaar	20.280	20.550	20.800	20.460	20.050	19.280
45 – 64 jaar	24.750	24.010	23.410	23.740	24.510	25.440
65 – 74 jaar	8.840	9.750	10.440	10.180	9.430	9.180
75 jaar en ouder	9.130	9.690	10.360	11.420	12.390	13.030
totaal	94.720	95.380	96.160	97.290	98.180	99.040

Bron: ABF – Primos Bevolking – 4-1-2024

Naast de groei van de stad verandert de samenstelling van de bevolking onder invloed van (dubbele) vergrijzing en buitenlandse migratie. Er komen in aantallen en naar verhouding meer ouderen en vooral mensen boven de 75 jaar. Deze ontwikkeling zal van invloed zijn op de deelname aan de voetbalsport en aan andere sporten. De Hilversumse bevolking zal in 2040 meer mensen met verschillende sociaal-culturele achtergronden bevatten. Meer mensen uit andere Europese landen en daarbuiten zullen zich hier tijdelijk of permanent vestigen, voor werk of als vluchteling. Daarnaast komen er steeds meer kleine huishoudens. Beide ontwikkelingen hebben impact op de sociale verbinding tussen bewoners in de wijken, maar ook op het gebruik van met name maatschappelijke voorzieningen (inburgering, scholing, uitkeringen).

Terwijl de gemeente Hilversum langzaam groeit naar 100.000 inwoners, zet de gemeente vooral in op kwalitatieve groei door middel van de volgende drie samenhangende opgaven⁴:

- Duurzaam Hilversum: verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving.
- Meedoen in Hilversum: zorgen dat er kansen zijn voor iedereen.
- Actief Hilversum: een robuuste, duurzame economie die past bij demografische ontwikkelingen.

De precieze impact van deze ontwikkelingen op buitensport in Hilversum is niet makkelijk te duiden. In algemene zin geldt het volgende:

- Voetbal is nog altijd de meest populaire buitensport in Nederland en ook in Hilversum is deze sport met zeven actieve verenigingen populair. Met in totaal 1,2 miljoen voetballers in Nederland op een bevolking van 17,8 miljoen is nationaal gemiddeld sprake van 1 voetballer op 15 inwoners. In 2022 telt Hilversum volgens Sport en Bewegen in cijfers 5,3% voetballers. Met ruim 94.000 inwoners (2024) en bijna 5.000 voetballers is de verhouding in Hilversum in 2022 1 op 19. Bij een dergelijke verhouding en een groei ten opzichte van 2024 met zo'n 2.500 inwoners tot 2040 en zo'n 5.000 inwoners tot 2050 kan het aantal voetballers in Hilversum op basis van landelijke gemiddelden toenemen met respectievelijk 132 en 263. Dit zijn geen aantallen waarvan direct grote impact verwacht mag worden, mits de aanwas van nieuwe leden zich verspreid over de verschillende voetbalverenigingen.
- De ledenontwikkelingen hebben, meer nog dan de bevolkingsontwikkeling, voor een belangrijk deel van doen met de aantrekkingskracht van sporten en verenigingen. Een positieve uitstraling van de sport, goed onderhouden sportparken en clubgebouwen en vitale verenigingen (met name op het gebied van werving en behoud van vrijwilligers en financieel) zorgen ervoor dat de Hilversumse jeugd en jongeren ook in de toekomst voetbalverenigingen en andere sportverenigingen weten te vinden. Daarbij is het belangrijk dat bonden en verenigingen zich richten op behoud van volwassen/senior leden.

⁴ Ontwerp Omgevingsvisie Hilversum 2040., februari 2023

3. Integrale beschouwing

In dit hoofdstuk worden de geconstateerde knelpunten nogmaals opgesomd. Vervolgens worden mogelijke oplossingsrichtingen in beeld gebracht.

3.1 Knelpunten

Op basis van de voorgaande analyse zijn de volgende knelpunten naar voren gekomen:

- Voetbalvereniging Victoria, gevestigd op sportpark Loosdrecht, kampt met een capaciteitstekort op het gebied van wedstrijden van 2,74 wedstrijdveld. Op het gebied van trainingen kampt deze vereniging met een tekort van 35,62 uur per week. In de praktijk zijn de knelpunten nog groter vanwege het feit dat ook OSO van een veld gebruik maakt en 1 veld in het zomerseizoen wordt omgebouwd tot cricketveld.
- Om haar groeiambitie te kunnen verwezenlijken heeft de Hilversumsche Cricket Club, eveneens gevestigd op sportpark Loosdrecht, een tweede veld nodig. Ook in de enquête geeft de vereniging aan knelpunten op het gebied van capaciteit te ervaren.
- Voetbalvereniging Altius kampt met een capaciteitstekort op het gebied van trainingen van 11 uur per week.

Voor de knelpunten van voetbalvereniging Victoria en de mogelijke oplossingsrichtingen wordt verwezen naar het separaat uitgevoerde onderzoek en opgestelde rapportage.

3.2 Oplossingsrichtingen

Mogelijke oplossingen voor de geconstateerde knelpunten kunnen vanuit verschillende perspectieven worden gevonden: organisatie, verdeling en uitbreiding.

Organisatie

Van oudsher is in voetballend Nederland sprake van zaterdag- en zondagverenigingen. Bij zondagverenigingen speelt de jeugd in de regel op zaterdag en de senioren op zondag. Dit zorgt voor een optimale benutting van de capaciteit aan wedstrijdvelen. De afgelopen jaren is een duidelijke trend waarneembaar dat de zondag steeds minder populair wordt als speeldag voor senioren.

In theorie zou het voor de voetbalverenigingen in Hilversum een uitkomst bieden als de senioren (gedeeltelijk) op zondag gaan spelen. Hier zal echter binnen de verenigingen geen draagvlak voor zijn en het staat haaks op de landelijke trend. Gemeente breed is het wel zaak om het gesprek te voeren hoe voorkomen kan worden dat voetbalwedstrijden zich meer en meer gaan concentreren op de zaterdag. Dit is echter een discussie die niet alleen in Hilversum gevoerd moet en kan worden.

Ook het langer en efficiënter plannen van wedstrijden zorgt voor een optimale benutting van de capaciteit aan wedstrijdvelen. De KNVB richtlijn gaat uit van een bruto speeltijd van 135 minuten⁵. Dit is meer dan de meeste seniorenteams nodig hebben en de praktijk bij veel voetbalverenigingen in den lande bevestigt dat. Daarnaast gaat de richtlijn van de KNVB uit van een capaciteit per speelveld op zaterdag van 7,5 uur (van 9:00 uur tot 16:30 uur). Bij kunstgrasvelden met verlichting is het vanuit het oogpunt van capaciteit en bespelingsintensiteit niet nodig om al om 16.30 uur te stoppen met het spelen van wedstrijden. Bij andere buitensporten wordt immers ook langer doorgespeeld. In haar Handboek Competitiezaken stelt de KNVB bovendien, dat (pupillen)wedstrijden om 8.30 uur mogen beginnen en dat de laatste wedstrijd op een speeldag om 18.00 uur mag beginnen.

Voetbalvereniging Altius heeft te kampen met een capaciteitstekort op het gebied van trainingen. Hoewel ook op het gebied van trainingen organisatorisch nog wel wat tijd te winnen valt, gaat de richtlijn al uit van een redelijk efficiënte indeling, zeker gezien de landelijke ontwikkeling van het gebrek aan vrijwilligers. Wel gaat de richtlijn bij een zaterdagvereniging uit van geen trainingen op vrijdagavond. Op het moment dat sprake is van een knelpunt op het gebied van trainingscapaciteit zou met het plannen van trainingen op vrijdagavond extra capaciteit gecreëerd kunnen worden. De trainingscapaciteit kan ook vergroot worden door trainingen eerder te laten aanvangen en/of de trainingen later te laten eindigen. Dit zou het capaciteitstekort bij voetbalvereniging Altius echter niet volledig op kunnen lossen.

⁵ Bruto speeltijd = netto speeltijd + rust + wisseltijd (warming-up en cooling-down) + blessuretijd

De richtlijn van de KNHB gaat uit van een efficiënte planning van wedstrijden. Toch kan het zo zijn dat de hockeyverenigingen in Hilversum hun wedstrijden zo plannen dat ze met de bestaande capaciteit uit de voeten kunnen. Omdat beide verenigingen de enquête niet hebben ingevuld is niet bekend in hoeverre de verenigingen in werkelijkheid knelpunten ervaren en hoe zij daar op dit moment mee om gaan.

Verdeling

Als voor de gemeente het primair van belang is dat alle inwoners hun favoriete sport kunnen beoefenen en het minder relevant is bij welke vereniging dit gebeurt, dan kan dit vertaald worden in het beleidsuitgangspunt dat de gemeente pas in beeld komt als er gemeente breed onvoldoende capaciteit beschikbaar is voor de verenigingen.

In hoofdstuk 2 is geconstateerd dat hier vooralsnog voor wat betreft voetbal op het gebied van wedstrijden geen sprake van is met een overcapaciteit van ruim 2 wedstrijdvelen. De ondercapaciteit aan trainingsvelden op het gebied van voetbal wordt grotendeels veroorzaakt door de knelpunten bij Victoria. De knelpunten op het gebied van trainingen waar voetbalvereniging Altius mee te kampen heeft, zijn binnen het sportpark Berestein op te lossen door de aanwezige overcapaciteit bij SC 't Gooi en SV Olympia'25. VV Altius heeft in de enquête aangegeven dat op dit moment geen samenwerking wordt gezocht met andere verenigingen maar dat zij wel openstaat voor samenwerking.

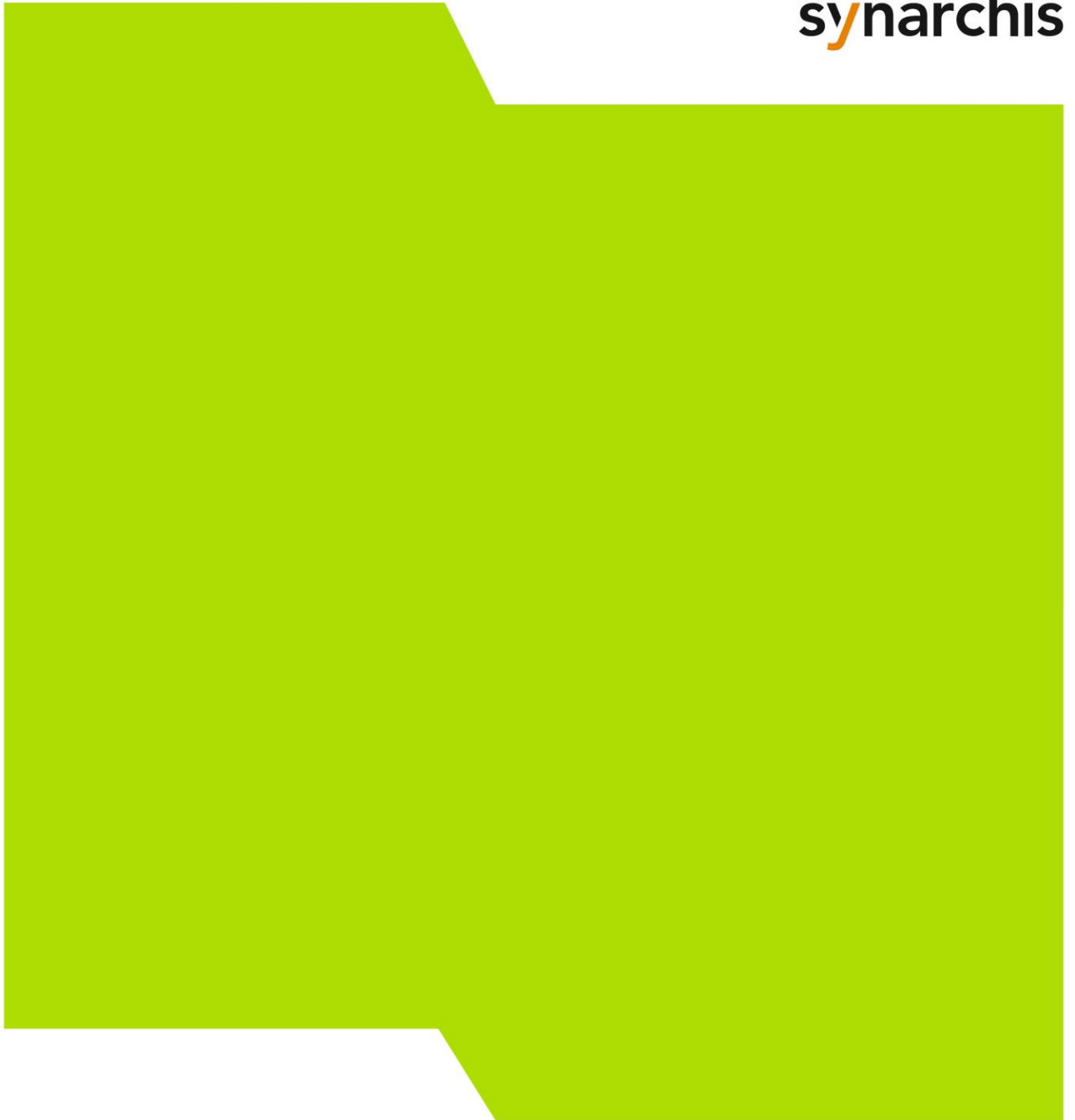
Met de aanwezigheid van 7 actieve voetbalverenigingen in Hilversum zal altijd enige inefficiëntie aanwezig zijn bij de afstemming van vraag en aanbod. Het ligt in de lijn der verwachting dat de huidige gemeente brede overcapaciteit voor een deel zal verdwijnen met het oog op de bevolkingsprognose (lees: groei van de gemeente Hilversum). Samenwerking of fusie tussen verenigingen met betrekking tot het gebruik van elkaars velden is een probaat middel om inefficiëntie in de verdeling te beperken.

Uitbreiding

Bij een geconstateerd capaciteitsstekort is de 'makkelijke' oplossing uitbreiding van capaciteit. Bij voetbal kan uitbreiding van capaciteit wedstrijdvelen door een natuurgras trainingsveld om te bouwen tot een kunstgrasveld (ook te gebruiken als wedstrijdveld). Uitbreiding van capaciteit trainingsvelden kan door een natuurgras wedstrijdveld om te bouwen tot een kunstgrasveld (ook te gebruiken als trainingsveld). Uitbreiding van capaciteit is in theorie ook mogelijk door nieuwe velden aan te leggen, maar daar moet dan wel ruimte voor zijn binnen de bestaande sportparken (herinrichting) of er buiten.

Voor voetbalvereniging Altius ligt uitbreiding van de capaciteit niet voor de hand aangezien op hetzelfde sportcomplex voldoende capaciteit aanwezig is om de knelpunten bij Altius op te lossen door middel van samenwerking.

De wielervereniging heeft de wens een wielervebaan van minimaal 1.500 meter aan te leggen. De huidige locatie en het gebied eromheen biedt ruimte, maar die kan niet zomaar beschikbaar gemaakt worden. Een eventuele herinrichting van dit terrein biedt mogelijkheden voor de toekomst. De sportverenigingen rechts van de wielervereniging horen bij de gemeente Wijdmeren en zouden bij een eventuele fusie in de toekomst onderdeel kunnen worden van het sportpark. Dit zou bij een fusie van gemeente Wijdmeren en gemeente Hilversum iets zijn wat in beeld kan komen.

beleidsontwikkeling &
marketing

beheer &
exploitatie

huisvesting &
programmamanagement

aanbesteden &
projectmanagement